

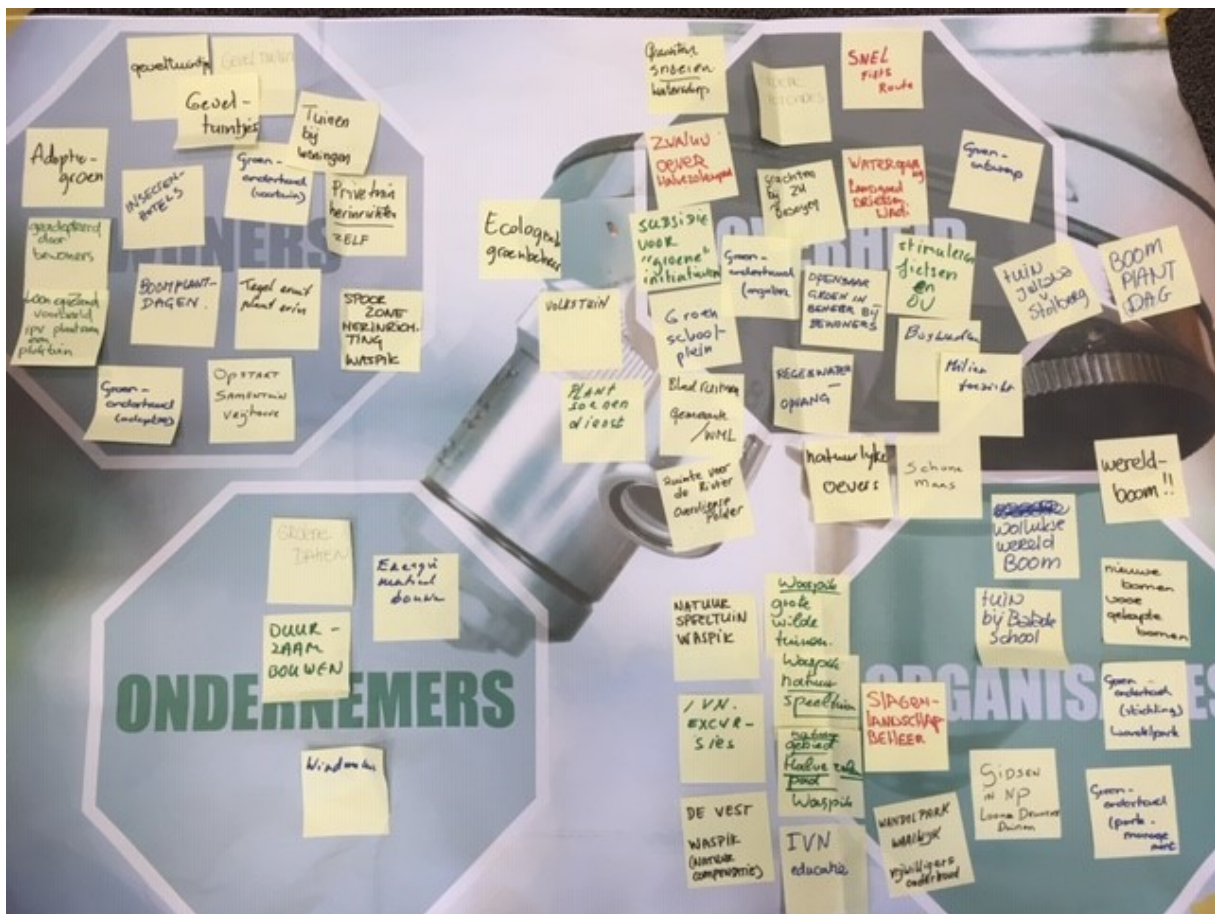
Belangrijkste uitkomsten Groen en natuur LAB Waalwijk d.d. 11 december 2018 Aantal deelnemers: 22

Introductie

Op dinsdagavond 11 december jl. heeft het Groen en natuur LAB Waalwijk plaats gevonden. In dit LAB hebben we onderzocht hoe we samen kunnen werken aan innovatie in het groen in de gemeente Waalwijk. Zowel in Nederland als in de rest van de wereld vindt er veel innovatie in het groen plaats. Wat zijn de mogelijkheden in Waalwijk? Dit met als doel om ook echt 'samen' aan de slag te gaan met de actiepunten. Op deze manier geven we met elkaar de strategische visie handen en voeten in de praktijk.

Blik van vandaag, (over)morgen

Na een korte introductie op het thema is met post it's geïnventariseerd wat er allemaal wordt georganiseerd op het thema en door wie. Hieruit blijkt dat er veel partijen actief zijn: zowel inwoners, als ondernemers, organisaties als de gemeente.

Kansen en uitdagingen*

Op basis van deze inventarisatie is besproken welke kansen en uitdagingen we zien en welke ideeën er zijn voor de toekomst.

Kansen en uitdagingen:

- Meer biodiversiteit o.a. met bloemenweides in plaats van gazons, bloemen in de berm en ecologisch groenbeheer (subsidiereregeling provincie)
- Vergroenen van schoolpleinen, binnen en buiten school met elkaar verbinden. Ook educatief veel mogelijkheden (subsidiereregeling provincie en jong leren eten)
- Meer groen rondom zorginstellingen en hen ook betrekken in onderhoud
- Voorbeeldstraat inrichten
- Schanskorven vergroenen

- Stadhuis en bedrijventerreinen vergroenen.
- Natuurinclusief bouwen stimuleren
- Communicatie, educatie, voorlichting over (belang) van ander groen onderhoud en minder versteende tuintjes
- Groen loket gemeentehuis
- Duurzaamheidsmarkt
- Meer waterputten in plaats van op riolering aansluiten
- Overall regentonnen
- Meer groene daken (subsidie waterschap)
- Meer bomen op duurzame groeiplaatsen
- Gebruik maken van braakliggend grond
- Gebruik maken van educatieprogramma IVN

*per mail is aanvullend door een deelnemer als input meegegeven: voedselbossen op terreinen die niet gebruikt worden, concept van bewoonde wildernissen waardoor automatisch ruimten tussen bewoonde stukken worden ingevuld door de natuur, concept van mini-corridors waar kleine dieren gebruik van kunnen maken of imkers uitnodigen bijenkasten te installeren.

Thema's onderzoeksteams

Op basis van de inventarisatie van kansen, uitdagingen en ideeën zijn er vijf thema's geselecteerd waarmee zij in onderzoeksteams aan de slag gaan:

- Meer biodiversiteit met bloemenweides en ander (ecologisch) groenonderhoud en communicatie, educatie en voorlichting over het belang hiervan, minder versteende tuintjes en meer bomen op duurzame groeiplaatsen.
- Vergroenen van schoolpleinen en binnen met buiten verbinden
- Voorbeeldstraat inrichten
- Vergroenen van bedrijventerreinen en stadhuis en natuur inclusief bouwen
- Meer groene daken

In het onderzoeksteam stonden drie vragen centraal:

- Wat is er nodig (grondstoffen)?
- Wie kan wat bijdragen (chemie)?
- Wat is een mogelijk vervolg (proeven)?

Belangrijkste uitkomsten onderzoeksteams

1. Meer biodiversiteit met bloemenweides en ander (ecologisch) groen onderhoud

Meer biodiversiteit ontstaat als er meer ruimte wordt gegeven aan de natuur bijvoorbeeld door het creëren van bloemenweides waardoor ook meer dieren o.a. bijen kunnen leven. Dit betekent ander, ecologisch groen onderhoud maar ook communicatie, educatie en voorlichting is belangrijk omdat mensen een nette, aangeharkte uitstraling verwachten. Door beleid en een inventarisatie op biodiversiteit te maken, wordt duidelijk wat en waar de mogelijkheden voor bloemenweides zijn en wat de randvoorwaarden hierin zijn. Ook is er een budget nodig. De gemeente, groene vrijwilligers en het bedrijfsleven kunnen dit samen oppakken. Een eerste stap kan zijn om een aantal gazons om te vormen, bijvoorbeeld in parken of langs toegangswegen en waterpartijen. Een LAB deelnemer is bereid om een eerste inventarisatie te maken waar mogelijkheden zijn voor bloemenweides*.

Om meer groen in plaats van grijs te creëren, is het belangrijk dat er duurzame groeiplaatsen voor bomen worden gecreëerd. Dit kan ook in verharding. Het realiseren van minder versteende tuintjes vraagt ook aandacht. De gemeente kan beide situaties stimuleren door subsidie of beplanting en menskracht hiervoor beschikbaar te stellen. Een prijsvraag uitzetten zoals het Beste Idee waarbij inwoners zelf het voorbeeld zijn voor de rest van de gemeente of bijvoorbeeld voortaan belasting te heffen op basis van

aantal m2 verharding op particulier terrein zijn andere suggesties van de deelnemers. Eén van de andere deelnemers gaf als suggestie dat Burendag een insteek kan zijn om samen in de buurt met versteende tuintjes aan de slag te gaan. Dan ontvangen mensen ook een kleine financiële bijdrage.

**suggestie naar aanleiding van het verslag: Misschien kan de werkgroep ook enkele concrete suggesties voorleggen waarbij al met naaste inwoners of grondeigenaren is afgestemd dat het akkoord is. Dit geldt ook voor het gebruik van braakliggende grond hiervoor. De gemeente heeft geen braakliggende grond meer in eigen beheer. Mocht dit niet lukken dan kan de gemeente inventariseren op welke eigen terreinen bloemenweides gecreëerd kunnen worden.*

2. Vergroenen van schoolpleinen en binnen met buiten verbinden

Er is een subsidieregeling voor het vergroenen van schoolpleinen maar daar wordt niet door alle scholen gebruik van gemaakt. In Waalwijk zijn er drie scholen die er gebruik van maken, namelijk de Baardwijkschool, Villa Vlinderhof en de Koningsschool. Kunnen we niet meer scholen enthousiasmeren? De drempel is wellicht te hoog voor scholen. Het vraagt een bepaalde visie en beleid van de school om de lessen met buiten te verbinden. Het vraagt kennis, mindset, draagvlak, geld, onderhoud, betrokkenheid vanuit ouders, kinderen, veiligheid en continuïteit. Als we ervoor willen zorgen dat het opgepakt wordt dan zijn ambassadeurs (verbinders), begeleiding en ondersteuning/ ontzorging ook in relatie tot de buurt en subsidieaanvraag belangrijk. Er kunnen ook crossovers met het (v)mbo gemaakt worden.

Kunnen we een soort plan de campagne maken om het in te passen in het onderwijs? En dat we een soort van club oprichten van ouders, ambtenaren, enthousiastelingen en ondernemers die aan de slag gaan om draagvlak te creëren bij meerdere scholen. Er kan bijvoorbeeld een thema-avond voor schoolpersoneel worden georganiseerd. Met als vervolg een thema-avond voor ouders en kinderen waarin kinderen zelf koken voor hun ouders met zelfgekweekte groenten of de zelfgekweekte groenten mee naar huis laten nemen. Eén van de andere deelnemers gaf als suggestie dat 'het duurzame karakter van een school' eindelijk al bij aanmelding van het kind een pluspunt moet zijn en dat ouders dat ook actief ondersteunen.

**suggestie naar aanleiding van het verslag: Er is bij desbetreffende ambtenaar gecheckt waarom er niet meer scholen aan de slag mee zijn. De regeling is diverse keren per mail en tijdens overleg met scholen onder aandacht gebracht. Niet alle scholen reageren enthousiast: soms omdat ze tevreden over hun schoolpleinen, soms omdat ze er geen prioriteit aan geven. N.B. Naast de schoolpleinen is het wellicht ook mogelijk om een soort van voedselbos of stadsmoestuin in de buurt te creëren (vergelijkbaar met Natuurspeeltuin Waspijk wat ook vanuit een aantal inwoners gestart is). Misschien kan de werkgroep enkele concrete suggesties hierin voorleggen.*

3. Voorbeeldstraat inrichten

We willen een voorbeeldstraat in Waalwijk inrichten die laat zien wat de mogelijkheden van groen en duurzaamheid zijn. Het streven is om ongeveer 250 woningen in 2030-2040 gereed te hebben. Hiervoor is het nodig dat de woningen klimaat- en energieneutraal worden ontworpen (inclusief warmtepomp, zonnepanelen en ledverlichting). Het water moet kunnen worden opgevangen voor hergebruik. Een lokaal collectief afvalpunt hoort erbij. Evenals het collectief parkeren en opladen van auto's en een uitleenstation voor leenauto's, scooter, fietsen en materialen. Op straatniveau is vooral de ruimte zichtbaar voor spelen, lopen en fietsen waarbij men is omringd met zo veel mogelijk en divers mogelijk groen. Denk ook aan groene daken, verticale tuinen enz. Om dit te kunnen realiseren, is expertise nodig en een actieve bijdrage van inwoners en de gemeente. De burgers in de rol als collectief opdrachtgever. Een eerste stap in dit vervolg is een nieuwe brainstormsessie met enkele LAB deelnemers. Geïnteresseerden

hiervoor kunnen zich aanmelden. Daarna is het idee om een opdracht te geven aan een vooruitstrevende stedenbouwkundige/ TU delft of een groep studenten.

4. Vergroenen van bedrijventerreinen en stadhuis en natuur inclusief bouwen

Bedrijventerreinen zijn vooral grijs maar bieden veel mogelijkheden voor groen. Het zijn nu alleen verschrikkelijke terreinen voor biodiversiteit terwijl ook bedrijven baat hebben bij meer groen. Met natuurinclusief bouwen, worden nieuwe gebouwen bijvoorbeeld voorzien van neststenen voor vogels en vleermuizen. Alleen zie je vaak dat kennis op dat vlak ontbreekt en dat mensen onbekend zijn met de mogelijkheden. Welke materialen en tools zijn er eigenlijk voor handen? Door een samenwerking op dit vlak tot stand te brengen, geef je mensen de kennis en tools om ermee aan de slag te gaan.

De deelnemers willen hiervoor een workshop organiseren met 3 stakeholders/ belanghebbenden. Een mix van ondernemers, gemeente en kennisinstanties. Ook parkmanagement is een belangrijke speler hierin. Het idee is om 1 of 2 bedrijven een voorbeeldfunctie in Waalwijk te laten vervullen. Bol.com kan de ambassadeursrol in deze vervullen. Misschien ook de gemeente? Het is belangrijk dat aan de voorkant wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn om te bouwen met ruimte aan de natuur. Ook bepaalde kortingen, incentives of aanspreken vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen of de sustainable development goals werkt goed. Positieve reclame en leren van elkaar staat centraal in dit traject. Hierdoor wordt de drempel verlaagd om het te gaan doen.

**suggestie naar aanleiding van het verslag: Is het mogelijk om de workshop natuurinclusief bouwen te verbreden naar 'vergroenen bedrijventerreinen' waarbij bijvoorbeeld ook aandacht is voor groene daken, verticale tuinen? Op deze manier worden ook de bedrijven aangesproken die al een bestaand gebouw hebben. Als gemeente onderzoeken we de mogelijkheid om een groene wand vanuit binnen naar buiten te realiseren.*

5. Meer groene daken

Van vogelhuisje tot Bol.com. Mensen zijn vaak onbekend met de mogelijkheden tot groene daken. Groene daken o.a. van sedum kunnen ook op schuurtjes, tuinhuisjes, bushaltes, winkelwagenoverkappingen, carports. Naast bedrijven, overheid kan dus ook de particulier ermee aan de slag. Dit vraagt wel communicatie, informatie en een stimulans bijvoorbeeld door subsidie. We willen de groene daken en de mogelijkheden hiervan meer zichtbaar en visueel maken in Waalwijk door kleinschalige pilotprojecten uit te voeren. Bijvoorbeeld door de schuilhuisjes van de kinderboerderij te voorzien van een groen dak. Dit kan op de korte termijn.

Een ander voorbeeld om de mogelijkheden van groene daken te laten zien, is om tijdens het jaarlijks boomfeestdag in maart de kinderen een vogelhuisje te laten maken met een groen dak met daarbij een boodschap van het belang daarvan. Dit is een leuke manier om dit onder aandacht te brengen.

**suggestie naar aanleiding van het verslag: Er zijn meerdere soorten groene daken naast sedum. Wellicht kan de werkgroep de mogelijkheden hierin meenemen.*

Vervolgafspraken

- Na een eerste oriëntatie in het LAB gaan de deelnemers zelf met het vervolg aan de slag. Zij werken bovenstaande ideeën verder uit (in een plannetje van aanpak), kijken wat ze zelf hierin kunnen doen en waar ze hulp nodig hebben. Ook in de uitvoering van het idee kunnen de deelnemers gewoon aan de slag gaan.

- Waar nodig organiseren de teams zelf dat hun deelnemers de komende weken nog een keer bij elkaar komen. Mocht er behoefte zijn aan een overlegruimte dan kan er gebruik worden gemaakt van de faciliteiten op het stadhuis.
- Als de werkgroepen tussentijds vragen of hulp nodig hebben dan kunnen ze contact opnemen met de gemeente o.a. via lab@waalwijk.nl.
- De deelnemers ontvangen vanuit de gemeente een verslag van de bijeenkomst en deelnemerslijst met mailadressen zodat mensen met elkaar contact op kunnen nemen.
- Eind februari, begin maart organiseert de gemeente een tweede Groen en natuur LAB waar de verdere uitwerking en uitvoering met elkaar wordt besproken. Hiervoor wordt een datumprikker verstuurd.

Zoals aan het begin van het LAB is medegedeeld, is het LAB een verdiepende bijeenkomst op de Groene Agenda bijeenkomst van 13 november jl. De input vanuit het LAB wordt waar zinvol en mogelijk meegenomen in de Groene Agenda die wordt opgesteld (naar verwachting begin 2020 in de raad). Ondertussen is het de bedoeling van het LAB dat de deelnemers zelf met de benoemde vervolgacties aan de slag gaan (waar nodig in samenwerking met de gemeente). Op deze manier werken we al direct samen aan een groen Waalwijk (zowel met korte- als met lange termijn acties).

Om ervoor te zorgen dat alle LAB deelnemers goed geïnformeerd zijn over het vervolg in relatie tot de Groene Agenda worden de LAB deelnemers meegenomen in de mailing hierover. Het is de bedoeling dat in januari het verslag ten aanzien van de bijeenkomst van 13 november wordt verspreid en dat daarna een poll wordt uitgezet. Ook LAB deelnemers kunnen hun stem uitbrengen in de poll die de ideeën prioriteert voor de Groene Agenda. Op basis daarvan worden financiële keuzes aan het college en de raad voorgelegd. Met als streven dat begin 2020 de Groene Agenda in de raad komt. Meer informatie over dit traject is ook te vinden op www.natuurlijkwaalwijk.nl.